

כנס עמותת דורות ההמשך
יום הזיכרון הבינלאומי להנצחת קורבנות השואה – ינואר 2008
בסימן חובת ההנצחה והמאבק הבלתי מתפשר באנטישמיות

יו"ר מועצת יד ושם, טומי לפיד: "אנו עדים למעין "רנסנס" לשואה. בתוך העצב, זיק אור: הזיכרון מעמיק ואין כרגע סכנה שהשואה תישכח... אנו עוסקים יותר מדי ברוצחים ופחות מדי בשותקים... גם לאנטישמים יש דור שני... האנטישמיות לא פסה ולכן המאמץ של דור ההמשך צריך להתמקד בהנצחה אך גם בעתיד."

יו"ר העמותה, שמואל סורק: "להיות דור המשך אינו תוכנית "כבקשתך". אין לנו ברירה אחרת אלא להנציח, לתעד, ללמד ולהעביר את סיפור ההורים הלאה."

ד"ר יניב לויטן: "שנאת היהודים עתיקת יומין... נגד היהודים הופעלה בהיסטוריה תעמולה דתית ותעמולה כלכלית... שליט איראן כיום משתמש באותן שיטות כמו התעמולה הנאצית... התעמולה הינה חלק מיכולות צבאיות... התעמולה כיום מגיעה לכל העולם, באמצעות האינטרנט."

כנס עמותת דורות ההמשך נערך, זו השנה השלישית, לציון יום הזיכרון הבינלאומי להנצחת קורבנות השואה. הפעם נערך הכנס בסימן חובת ההנצחה והמשך המאבק הבלתי-מתפשר באנטישמיות. הכנס נערך בשיתוף פעולה עם יד ושם ועם בית התפוצות, אשר גם אירח את הכנס. לשני הגופים נתונה תודתנו.

הכנס, אותו הנחתה חברת הועד המנהל של העמותה מיקי קנטור, אירח את יו"ר מועצת יד ושם, מר יוסף (טומי) לפיד ואת ד"ר יניב לויטן מאוניברסיטת חיפה, היסטוריון ומומחה לתעמולה ולוחמה פסיכולוגית ודור שלישי לניצולי שואה. בהמשך העלה תיאטרון הקיבוץ את ההצגה "מען לא ידוע", על פי ספרה של קרסטמן טיילור.

יו"ר מועצת יד ושם, טומי לפיד, בירך את עמותת דורות ההמשך על יוזמתה ועל מאמציה לשמר את זכר השואה, כאשר עוד מעט כבר לא יהיו עדים ישירים לה. כן בירך את בית התפוצות על אירוח הכנס. הוא ציין כי יום הזיכרון הבינלאומי, המצוין ב-3 השנים האחרונות בהמשך להחלטת האו"ם על קיומו, הינו חלק מגל שהחל עם סרטו של שפילברג "רשימות שינדלר" ובמקביל למאמץ של אחרוני השרידים לדבר ולאמר דברים שעד כה שתקו. הדבר הביא להתייחסות רחבה יותר כיום לנושא ולתקווה כי לא ישכח במהרה. עוד אמר כי אנו נוטים להתמקד במעשיהם של הרוצחים, ולא עוסקים די בשותקים, כאשר רוצחים היו מעט יחסית בעוד ששותקים היו מיליונים, והם שאפשרו לרוצחים לרצוח. עוד אמר כי גם לאנטישמים יש דור שני, בפרט במדינות בהן יש מיעוט מוסלמי גדל ואגרסיבי. המסקנה: המאמץ של בני דור ההמשך לשמר את זכר העבר צריך לפנות גם כלפי העתיד, כדי להילחם באנטישמיות שלא פסה מן העולם.

יו"ר העמותה, שמואל סורק, הזכיר כי החלטת האו"ם מיום 1.1.2005 להנהיג את יום הזיכרון הבינלאומי להנצחת קורבנות השואה כללה בתוכה את הבאים: החובה לזכור, החובה ללמד, המלצה לכל מדינה להקים מערכת לימודים בנושא, המלצה למדינות לתאם עשייה ביניהן וכל אלה כדי למנוע חזרת השואה על עצמה, בצד דחייה מוחלטת של כל הכחשת השואה. אשר לנו, דורות ההמשך, אין זו בחירה אלא חובתנו הטבועה בנו להנציח, לתעד, ללמד ולהעביר את סיפור הורינו. אנו עושים זאת, בשיתוף פעולה עם יד ושם וגורמים אחרים. אך מאמצינו הם בגדר טיפה בים, מאחר שלצד הרנסנס של השואה, כפי שתיאר אותו טומי לפיד, יש גם רנסנס של האנטישמיות. אנחנו, בני דורות ההמשך, איננו יכולים להסמך את הממשלה לפעול לבדה – די אם נראה את יחסה לניצולי שואה במשך השנים. אנו חייבים לפעול ואף עושים זאת, אם כי בדרך שלנו. המסר שלנו אינו כסף, אלא ההנצחה, התייעוד, הלימוד: אנו מעבירים קורסים של "דור המשך לסיפור"; לומדים ביד ושם – משאב עצום שיש להיטיב ולנצלו; מעניקים לניצולים תשומת לב אנושית. גם אם אנו שחקן קטן יחסית, הרי שאנו ממלאים תפקיד חשוב בעשייה לשימור זכר השואה.

ד"ר יניב לוינתן סיפר כי הכוח המניע אותנו בחקירתו כהיסטוריון הוא היותו דור שלישי לניצולי שואה. הוא הסביר כי תעמולה הינה למעשה ניהול ההמונים על ידי מניפולציה בסמלים. זו באה לידי ביטוי, ושיקפה את שנאת היהודים, עוד מימי קדם, שלטון רומי, תקופת הנצרות בימי הביניים וגיבוש המושג של "הבעיה היהודית" בגרמניה אחרי מלחמת העולם הראשונה. כנגד היהודים הופעלה תעמולה דתית, בעיקר על ידי הכנסייה הקתולית, ותעמולה כלכלית עוד בימי הביניים. מלחמת העולם הראשונה היוותה בית ספר לתעמולה. היטלר היטיב לנצל זאת בתעמולה הנאצית, שהייתה טוטאלית וכיסתה את כל תחומי החיים של האזרחים: מדעים, טקסים, ארכיטקטורה, עיתונות וקריקטורות, תעמולה לילדים, ולבסוף, במלחמת העולם השנייה, פיתוח תורת הגזע, ושימוש בקולנוע. התעמולה הנאצית סללה את הדרך להשמדה. נשיא איראן משתמש אף הוא בשיטות דומות, כיום, ואם התעמולה הנאצית הגיעה אל קהל מצומצם, הרי שהתעמולה האנטישמית של האיסלם הקיצוני מגיעה לכל העולם, באמצעות האינטרנט. יש לדעת זאת כדי להיאבק בה.

ההצגה "מען לא ידוע" בביצוע תיאטרון הקיבוץ המחישה לבאי הכנס באופן מצמרר ובמשחק מרשים את ההתקרנפות של בני אדם רגילים בזמן השואה, תמרור אזהרה.

* *
*